

Møteinnkalling

Utvalg: Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi
álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kansalistarhaan johtokunta

Møtested: Teams

Dato: 24. september 2020

Tidspunkt: 10.00 – 14.00

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside:

<http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@fylkesmannen.no.

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr.
ST 17/2020	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 18/2020	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 19/2020	Valg av underskrivere		
RS 5/2020	Orientering		
ST 20/2020	Søknad om dispensasjon til fastmerking for nasjonalt overvåkningsprogram arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen nasjonalpark		2020/6061
ST 21/2020	Søknad om dispensasjon til fastmerking for nasjonalt overvåkningsprogram arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen landskapsvernområde		2020/6068
RS 6/2020	Arbeid med forvaltningsplanen		

ST 5/2020 Orientering

- Den 6. september 2020 ble det arrangert Ordførertur med kulturminnevandring i Stabbursdalen. Dette arrangementet var en mindre markering av at Stabbursdalen nasjonalpark er 50 år og Stabbursnes Naturhus og Museum er 30 år i 2020. Arrangementet ble gjennomført i samarbeid med Porsanger kommune og Finnmark Friluftsråd.
- Forvalter orienterer om status til besøksstrategien.
- App for kjøretillatelse (Ferdast.no) er under utvikling. Testes ut i Innlandet fylke.
- Stabbursdalen nasjonalparkstyre har mottatt et informasjonsskriv den 10.09.2020 om eiendomsskatt fra Porsanger kommune. Eiendomsskattnemnda i Porsanger kommune skal drøfte om åpne hytter skal besiktiges eller ikke i sammenheng med retaksering.
- Forvalter orienterer om befaring av kjørespor ble gjennomført 24.-27. september 2020.
- Natur og Samfunn AS har vært sin siste runde med kartlegging i Stabbursdalen. Sårbarhetsvurdering, samt oppgradering av NiN-kartlegging og noe artskartlegging har blitt gjennomført.
- Linjeproff AS var engasjert av Telenor ASA til å fjerne traverser i Stabbursdalen nasjonalpark. De ferdigstilte jobben 21. august 2020.
- Forvalter viser status til dyreposisjoner i sammenheng med GPS-merking av Elg i Stabbursdalen.

Saker fatter av forvalter ved delegert myndighet:

Vedtatt fattet 14.09.2020:

Vedtatt i sak 2020/8489

Med hjemmel i verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark § 3 punkt 6.3 gis jaktlaget til Kjetil Nilsen tillatelse til uthenting av felt elg med ATV. Tillatelsen gjelder i jaktfelt nr. 22 – Bastin, i Porsanger kommune.

Tillatelsen er gyldig f.o.m. 25. september t.o.m. 1. november 2020.

Følgende vilkår er satt for uttransport av felt elg:

- Det gis kun dispensasjon for å benytte én – 1 – ATV for uttransport. Henger er tillatt.
- Tillatelsen gjelder for én – 1 – tur pr. felte elg.
- All kjøring må foregå på trasé for uttransport av felt elg merket av på vedlagte kart.
- Det er ikke tillatt å benytte motorisert kjøretøy for å transportere felt elg fra fellingssted til kjøretrasé i nasjonalparken.
- Kjørebok skal fylles ut med penn eller tusj ved hver kjøring og sendes inn til nasjonalparkforvalter etter endt jakt sesong (se vedlegg).
- All ferdsel skal skje hensynsfullt, og begrenses til et minimum. Dyrelivet, herunder reisndyr, skal ikke forstyrres unødig.

- For hver utkjøring skal lokalt SNO kontaktes (Torkjell Morset, tlf: 916 22 003). Oppnås ikke kontakt skal det sendes tekstmelding eller legges inn beskjed på mobilsvaer eller tekstmelding om at felt elg blir fraktet ut med kjøretøy.
- For hver utkjøring skal det etableres kontakt med Láhtin siida v/ Anna Ravna Gaup på tlf. 418 55 018 og/eller Skáiddeduottar siida v/ Rasmus John S. Anti på telefon 454 88 968/ 481 98 885. Den enkelte siida skal da ha beskjed om hvor felt elg skal hentes ut og hvilken trase som benyttes. Det legges opp til at begge parter i samråd avtaler om hvordan dette løser seg praktisk.
- Denne tillatelsen må medbringes i felt i tilfelle kontroll.

Vi gjør oppmerksom på at eventuell kjøring over privat eiendom må avklares med den enkelte grunneier.

Vedtaket fattet 04.09.2020:

Vedtaket i sak 2020/8474

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ gir Stabbursdalen nasjonalparkstyre Bjørn B. Karlsen og Hans Andreas Karlsen dispensasjon til maksimalt tre – 3 – turer med snøskuter til gamme med byggid. 192843383 i Stabbursdalen nasjonalpark, i Porsanger kommune.

Dispensasjonen gjelder fra 01.01.2021 til 19.04.2021.

Dispensasjonen er gitt med følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for kjøring frem til gamme med byggid. 192843383 i Stabbursdalen nasjonalpark.
- Kjøringen til og fra gammen skal skje langs trasé som er inntegnet på vedlagt kart fra søknaden.
- Det skal kun kjøres på snø- og isdekket mark/vann.
- En tur gjelder for et kjøretøy. To kjøretøy i følge teller som to turer. Slede er tillatt.
- Tillatelsen gjelder for transport av materiale, utstyr og bagasje.
- All ferdsel skal skje hensynsfullt, og begrenses til et minimum. Dyrelivet, herunder reinsdyr, i området skal ikke forstyrres unødige.
- Vedlagt kjøreseddel skal fylles ut i forkant av hver tur med kulepenn/tusj som ikke kan viskes ut.
- Tillatelsen skal medbringes under kjøring.
- Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyret).
- Tillatelse til motorferdsel skal også være innhentet etter motorferdselloven.

Vedtak fattet 28.08.2020:

Vedtak i sak 2020/8314

Med hjemmel i verneforskrift for Stabbursdalen nasjonalpark § 3 punkt 6.3 fjerde ledd gis Láhtin siida tillatelse til lavtflygning med helikopter i sammenheng med samling av tamrein innenfor Láhtin siida sitt sommerbeiteområde.

Vilkår for tillatelsen:

- Tillatelsen gjelder i perioden 28.09.2020 – 01.09.2020.
- Tillatelsen gjelder for totalt 5 timer med flyvning i den tillatte tidsperioden.
- Flyvningen gjelder innenfor Láhtin siida sitt sommerbeiteområde (se vedlagt oversikts kart).
- Unødvendig forstyrrelse av fugle- og dyreliv og andre brukere av området skal unngås.
- Lokalt SNO kontaktes (Torkjell Morset, tlf. 916 22 003). Oppnås det ikke kontakt skal det sendes tekstmelding.
- Denne tillatelse må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.

Vedtak fattet 01.09.2020:

Vedtak i sak 2020/8314

Vedtak

Det gis tillatelse til økt tidsperiode for bruk av helikopter for samling av rein i Láhtin siidas sommerbeiteområde i Stabbursdalen nasjonalpark. Tillat flyperiodene for bruk av helikopter er utvidet til å gjelde også for dagene 02.09.2020 – 06.09.2020.

Tillatelsen hjemles i verneforskriftens § 3 punkt 6.3 fjerde ledd (se opprinnelig vedtak, 2020/8314-2).

Vilkår

- Øvrige vilkår i vedtak gitt i opprinnelig vedtak fattet den 28.08.2020 gjelder videre (se opprinnelig vedtak, 2020/8314-2).
- Denne tillatelsen skal tas med ved kjøring i tillegg til opprinnelig vedtak fattet den 28.08.2020 (se opprinnelig vedtak, 2020/8314-2).
- Denne tillatelse kan trekkes tilbake dersom hensyn til verneverdier tilsier dette.

ST 20/2020 Søknad om dispensasjon til fastmerking for nasjonalt overvåkningsprogram arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen nasjonalpark – Sállir natur AS

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gis Sállir Natur AS dispensasjon til gjennomføring av det nasjonale overvåkningsprogrammet Arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen nasjonalpark.

Vilkår for dispensasjonen:

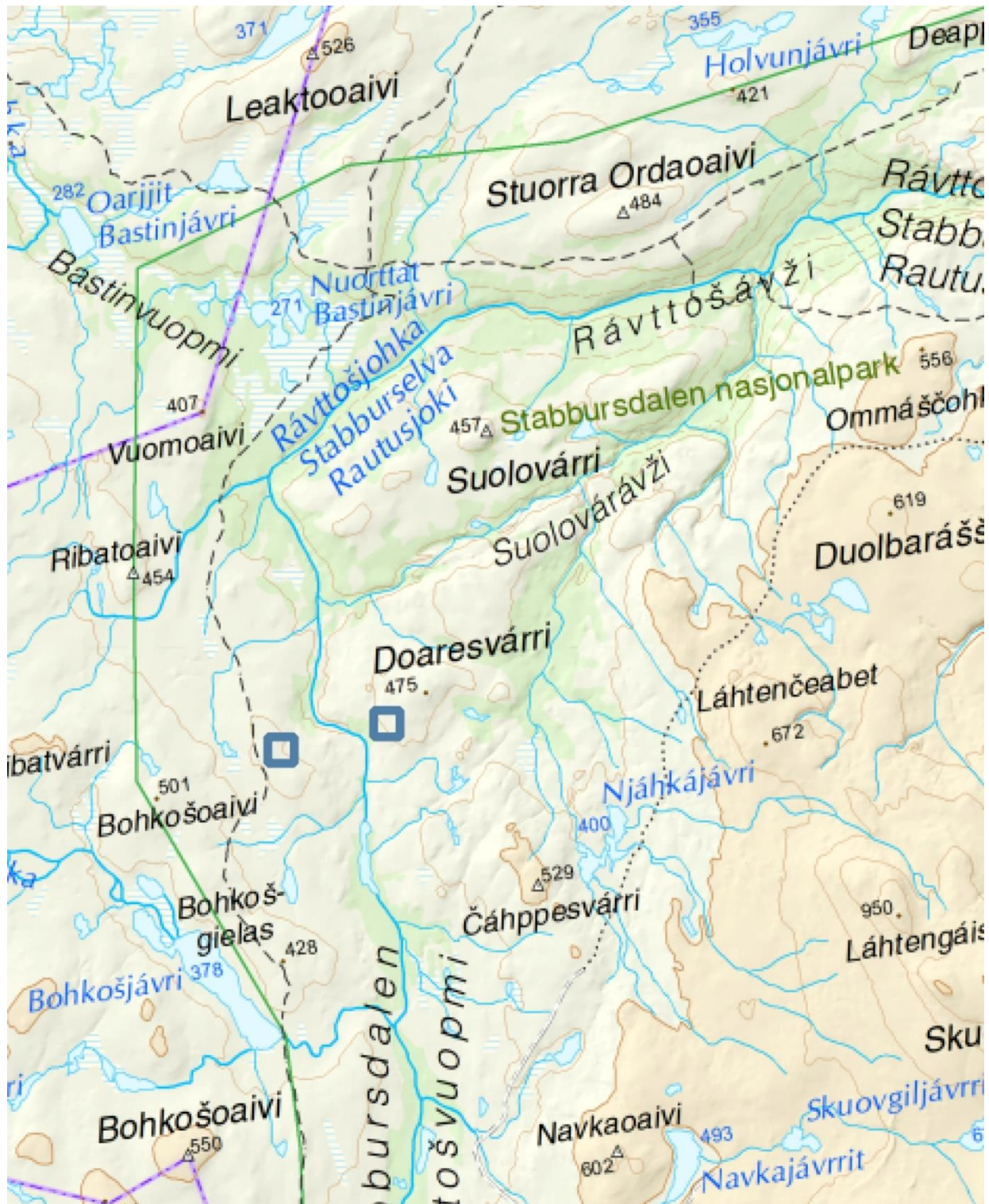
- Dispensasjonen gjelder i tidsperioden 2021-2026.
- Det tillates to (2) ANO-flater i Stabbursdalen nasjonalpark, med 36 fastmerker innenfor hver ANO-flater, med plassering slik omsøkt i vedlagt kart.
- Oversikt over koordinatene til fastmerkene sendes Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Det tillates å samle inn en begrenset mengde prøver i ANO-flatene i samsvar med prosjektets intensjon og det skal ikke tas ut mere materiale enn det som er nødvendig.
- Kartleggingsaktiviteten skal skje på en slik måte at vegetasjon og underlag påføres minst mulig ødeleggelse, forstyrrelser og stress slik at det ikke påvirker arter, økosystem eller landskapet negativt. Generelt skal også unødvendig forstyrrelse av fugle- og dyrelivet, herunder reinsdyr, i området unngås.
- Fastmerkene skal fjernes når overvåkningsprogrammet er gjennomført og ferdigstilt.
- Etter endt kartleggingsperiode skal en faglig rapport og forskningsresultater som kommer ut av denne langtidsstudien sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Det anmodes til dialog med reindriften i forkant, da de bruker området hele barmarksesongen.

Om overvåkingen viser seg å fortsette etter tillatt tidsperiode, kan det søkes om forlengelse av dispensasjonen.

Hvis det medfører behov for motorferdsel i sammenheng med denne kartleggingen, er det ikke vurdert eller innvilget i dette vedtaket. Det må derfor søkes spesifikt om eventuelle behov for motorferdsel gjennom en ny søknad.

Det gjøres oppmerksom på at alle tiltakene i kartleggingen kan kreve tillatelse fra grunneier/rettighetshaver eller annet lovverk. Eventuelle tillatelser må søker selv sørge for og det forutsettes at slike tillatelser er gitt før tiltak iverksettes.

Kart fra søknad. Plassering av to omsøkte prøvefelt A ved Gorsavárri (til venstre) og B ved Doaresvárklubb (til høyre).

Saksfremlegg

Miljødirektoratet har gitt Sállir natur i oppdrag å gjennomføre en heldigital datainnsamling etter verktøyet Survey 123 for ArcGIS – Arealrepresentativ naturovervåking (ANO). De har

et samarbeid med underleverandørene Miljøfaglig Utredning, Natur og Samfunn og Multiconsult.

Hele landet skal kartlegges. Flater på 500x500 meter er tilfeldig generert fra SSB sitt rutenett over hele landet. Alle punkter skal registreres i Survey 123, men ved et tilfeldig utvalg av flater vil det være tilfeller der punkter havner i arealer hvor det ikke skal legges ned feltinnsats eller som er utilgjengelige. Her skal det gjennomføres en begrenset overvåking, som innebærer at man ikke utfører vegetasjonsundersøkelser, men det registreres hovedøkosystem, hovedtype og/eller kartleggingsenhet målestokk 1:5000 i NiN-kartleggingssystemet (Naturtyper i Norge). Det skal kartlegges 18 forskjellige ANO-punkter innenfor en flate på 250 km². Hver ANO-punkt er ca. 1x1 m i størrelse. Ramma blir vanligvis liggende på bakken mellom 10 - 30 minutt før den fjernes etter analysen, men ruta skal merkes med to korte og tynne metallrør (aluminiumsfarget, 10-15 cm langt, 1,5 cm i diameter) i to av hjørna. Dette gir totalt 36 metallrør innenfor ei ANO-flate. I tillegg til fastmerker, bruker de nøyaktig plassering, med svært nøyaktig GPS-utstyr. Metallrørene er likevel nyttige for å finne igjen eksakt posisjon og kunne plassere rutene helt riktig ved neste besøk. ANO-flatene skal undersøkes i 5-årige sykluser. Sluttår for prosjektet er foreløpig ikke bestemt av Miljødirektoratet.

Registreringer skjer etter NiN-kartleggingssystemet. Det skal kartlegges hovedøkosystem, naturtyper, karplanter, moser, torvmoser, lav, strø av dødt organisk materiale, bar jord/grus/sten/berg, vedplanter, busker, trær, død/skadet røsslyng, problemarter/fremmedarter, beitetrykk, spor etter ferdsel og motorferdsel, slitasje og erosjon, slåtteintensitet og annen aktuell bruksintensitet.

Det skal tas to jordprøver, fortrinnsvis med jordbor, en prøve fra O-sjiktet og en fra mineraljord. Jordprøvene skal analyseres for pH (vann), tørrstoff, volumvekt (bulk density), glødetap (LOI), kornfordeling, kationbyttekapasitet (CEC, BaCl₂-metoden), total N og C, nitrat (NO₃⁻) og ammonium (NH₄⁺) på kjemisk laboratorium.

Det innsamla datamaterialet skal brukast til å vurdere økologisk tilstand, og vil inngå som et styrka datagrunnlag for miljøforvaltninga.

Sállir natur AS søker med dette om dispensasjon til å sette ned fastmerker (36 metallrør) per flate som havner innenfor verneområder. I dette tilfellet havner det to flater innenfor Stabbursdalen nasjonalpark. Eventuell merking vil skje i løpet av de neste fem åra, tidligst i 2021.

Bilde av analyserammer som blir brukt under ANO-undersøkelsen.

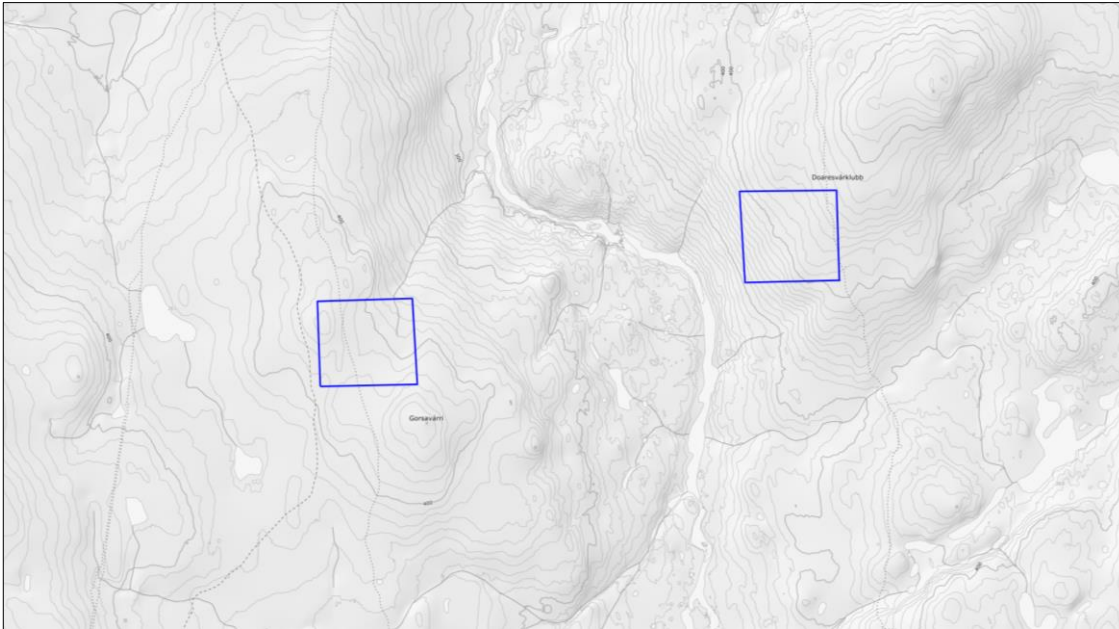

Eksempel på et av rørene som vil bli satt som fastmerke i jorda.

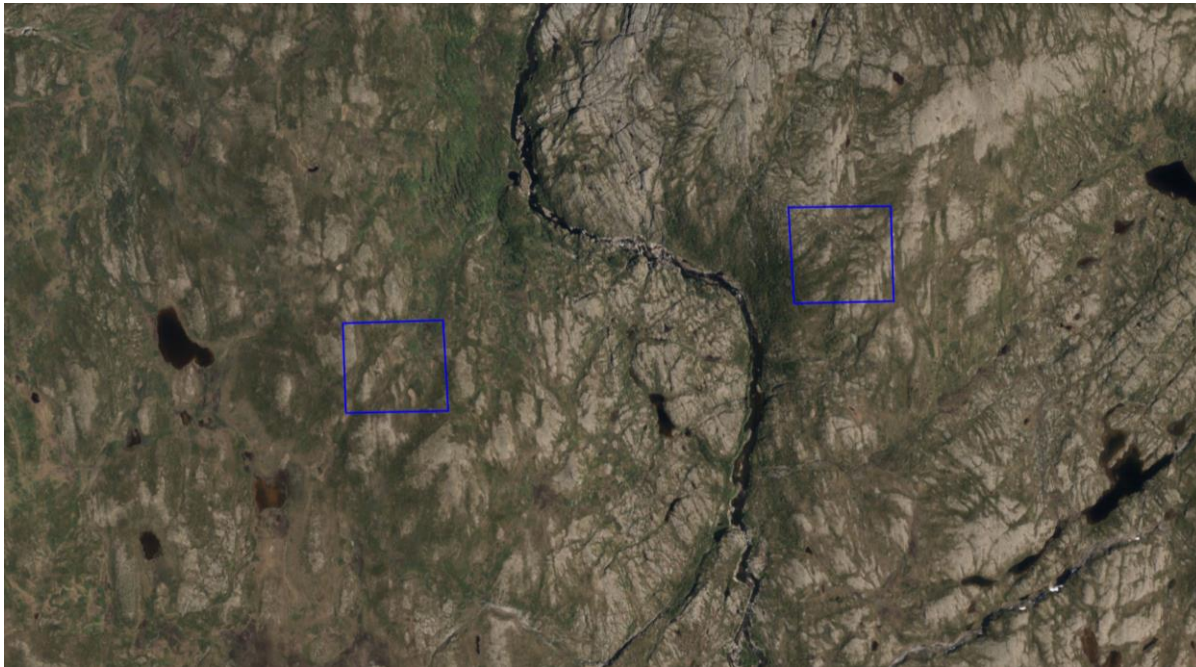

Eksempel på ANO- flate med 18 ANO-punkter.

Forvalter har ikke hatt anledning til å befare området selv i sammenheng med saksbehandlingen. Forvalter har derfor tegnet omtrentlige oppmålinger av prøvefeltene i kart, i samsvar med tilsendte kart av prøvefelt i søknad, for å kunne vurdere prøvefeltene bedre, blant annet ved å se i flyfoto og topografisk kart:

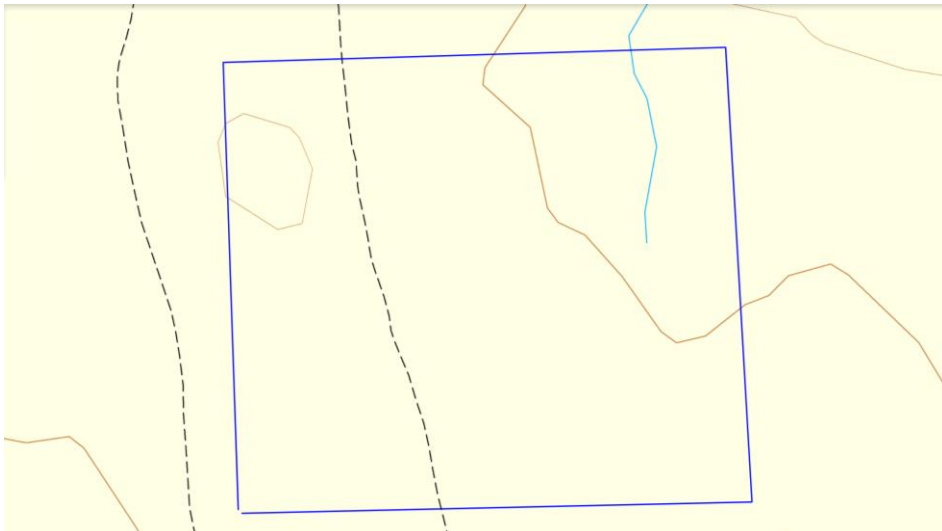
Kart av prøvefelt A (Gorsavári) og B (Doaresvárklubb) – viser topografien i området. Begge prøvefelt ligger i skråninger til fjell.

Flyfoto av prøvefelt A (Gorsavári) og B (Doaresvárklubb).

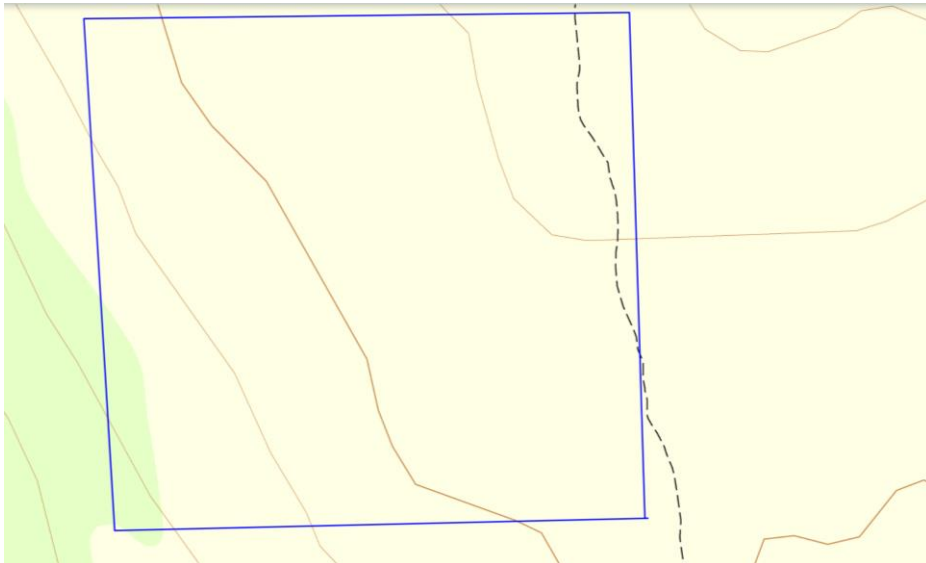
Flyfoto av prøvefelt A (Gorsavári).

I prøvefelt A (Gorsavári) går det en synlig trasé/sti i kartet (stiplet linje).

Flyfoto av prøvefelt B (Doaresvårklubb).

I prøvefelt B (Doaresvårklubb) vil det gå en synlig trasé/sti (stiplet linje) i randen av prøvefeltet.

Regelverk

Formålet med vernet av Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøvelse av offentlig myndighet hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert, jf. nml. § 7 i loven. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnet skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Verneforskriftens § 3 punkt 2.1 sier at vegetasjon, herunder døde busker og trær, skal vernes mot all skade og ødelegging. Vernebestemmelsene § 3 punkt 1 og 1.1 viser til at området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Det er forbud mot en rekke inngrep, deriblant vegbygging, oppføring, påbygging og ombygging av bygninger og anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler og fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper ol. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende. I vernebestemmelsens paragraf 3 punkt 1.2 og 1.3 er det opplistet hva bestemmelse 1.1 ikke er til hinder for eller hva som kan gis tillatelse til. Slik installering av metallrør i sammenheng med et kartleggings-/forskningsprosjekt faller ikke under disse bestemmelsene.

Denne saken må derfor behandles etter § 48 i naturmangfoldloven. Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan etter nml. § 48 gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

I rundskrivet «Forvaltning av verneforskrifter» punkt 7.6 heter det at forvaltningsmyndigheten alltid skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Videre heter det at det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av fast anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Vurdering

Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Vernet av Stabbursdalen nasjonalpark skal beskytte dyrelivet mot unødig forstyrrelser eller trusler av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Man skal unngå aktivitet som er til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Vernet i Stabbursdalen er innført for å skjerme dyre-, plantelivet, tamrein og landskapet for tekniske forstyrrelser av alle slag. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt. Et viktig kriterium for å kunne innvilge en dispensasjon fra verneforskriften er som nevnt at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det søkes om to prøvefelt, et ved Gorsavárri og et ved Doaresvárklubb. De to flatene som er plukket ut for vegetasjonsanalyse og jordprøver i Stabbursdalen nasjonalpark ligger fjellskråninger i et område av nasjonalparken som er langt fra infrastruktur og derfor lite berørt. Området er ikke tidligere NiN-kartlagt og det er derfor ikke registrert noen viktige naturtyper der flatene er planlagt satt opp. Kunnskapsgrunnlaget vurderes til å være tilstrekkelig i saken, slik at føre var prinsippet ikke kommer til anvendelse, jf. nml. § 9.

Forskningsaktivitet som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør derfor kanaliseres utenfor verneområder. Videre bør det gis dispensasjon til tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. Forvalters vurdering for denne kartleggingen er at den omsøkte aktiviteten er nødvendig å lokalisere til verneområdene, siden området er tilfeldig plukket ut gjennom et rutenettssystem som dekker hele landet. De fleste verneområdene er store områder og vil av geografiske årsaker havne inn i denne kartleggingen. Det vil være uheldig om verneområdene setter stopper for en helhetlig og skjematisk kartlegging som er planlagt gjort i hele landet. Kunnskap fra kartleggingen vil kunne ha stor verdi for forvaltningen i forhold til økt oversikt over økosystem og naturtype, samt eventuelle arter som blir funnet i området. Dette kan bidra til å øke kunnskapen om verneområdene og til å fremme verneverdiene, jf. nml. § 8. Tidsseriedata med gjentatte på registreringer av vegetasjonsstruktur er svært

verdifull, da med perspektiv på flere ti-år. Man kan på den måte registrere endringer over tid. Denne kartleggingen vil bidra til å oppnå en mer fullstendig artsliste i området. Siden denne kartleggingen er en del av et nasjonalt overvåkningsprogram som blant annet vil kunne gi oss viktig informasjon om hvordan vi best kan forvalte våre verneområder, og siden det er snakk om små avgrensede inngrep som vurderes til å ikke ville komme i konflikt med verneverdiene i særlig stor grad, gir naturmangfoldloven § 48 første ledd rom for å gi dispensasjon fra verneforskriften til dette tiltaket. Fastmerking er nødvendig for å sikre at de registrerer eksakt de samme områdene fra år til år.

Naturmangfoldloven § 8 setter krav til at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på blant annet effekten av påvirkninger. Forvalter vurderer at Sállir Natur innehar meget god kompetanse når det gjelder rødlistede arter som må ivaretas, og som ikke skal bli utsatt for skade når det gjennomføres kartlegging i området.

I Stabbursdalen nasjonalpark er formålet først og fremst å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, jf. nml. § 9. Å sette ned små rør som seinere blir fjernet vil ikke ha vesentlig skade på naturmangfoldet. Påvirkningen som vil oppstå vil ikke sette store varige spor, og tiltaket vurderes derfor isolert sett til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig. Det forventes derfor ingen miljøforringelse ved forskningsprosjektet, hvor kostnadene kan bli krev dekket av søker, jf. nml. § 11. Den samlede belastning, jf. nml § 10 vurderes som liten. Forvalter anser det ikke som sannsynlig at mange andre søker om dispensasjon på tilsvarende grunnlag som Sállir, da dette er et nasjonalt kartleggingsprosjekt. De omsøkte tiltakene i sammenheng med feltarbeidet er små, og vil bli utført manuelt, så forvalter vurderer at dette er innenfor det som kan regnes som miljøforsvarlege teknikker, jf. nml § 12.

Reinbeitedistrikt 16 har beitetid i nasjonalparken fra 1. april til 15. november, men starter gjerne vårflytting tidligere når det er dårlig beitetilgang på innlandet. Det anmodes om at Sállir natur og underleverandørene oppretter kontakt med reindriften i området igangsetting, for å gjøre reineiere oppmerksom på kartleggingsaktiviteten. I Stabbursdalen nasjonalpark bør følgende siida kontaktes, med kontaktinformasjon: Láhtin siida v/ Anna Ravna Gaup: Tlf. 418 55 018.

Hvis det vil være behov for motorferdsel i sammenheng med frakt av personale og utstyr, er motorisert ferdsel ikke ønsket i hekke og yngletiden, samt kalvingsperioden for tamrein. Sállir natur bør derfor ikke påberegne å få innvilget dispensasjon til motorferdsel i denne perioden.

De fysiske tiltakene som fastmerker og prøvetakingene er beskjedne og vil ikke ha betydning for verneformålet i nasjonalparken. Det legges også vekt på at tiltakene er ledd i et større forskningsprosjekt. Ut fra det aktuelle forskningsprosjektets klare nytteverdi for forvaltninga finner nasjonalparkforvalteren at omsøkte aktivitet bør kunne tillates.

ST 21/2020 Søknad om dispensasjon til fastmerking for nasjonalt overvåkningsprogram arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen landskapsvernområde – Sállir natur AS

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 første ledd første alternativ gis Sállir Natur AS dispensasjon til gjennomføring av det nasjonale overvåkningsprogrammet Arealrepresentativ naturovervåking i Stabbursdalen landskapsvernområde.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder for tidsperioden 2021-2026.
- Det tillates en (1) ANO-flater i Stabbursdalen landskapsvernområde med plassering slik omsøkt i vedlagt kart.
- Det tillates det antallet fastmerker som gjør at ANO-flaten får jevnt fordelte fastmerker (36 stykk på hele ANO-flata totalt).
- Oversikt over koordinatene til fastmerkene sendes Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Det tillates å samle inn en begrenset mengde prøver i ANO-flatene i samsvar med prosjektets intensjon. Det skal ikke tas ut mere materiale enn det som er nødvendig og kartleggingsaktiviteten ikke påvirker landskapet negativt.
- Fastmerkene skal fjernes når overvåkningsprogrammet er gjennomført og ferdigstilt.
- Etter endt kartleggingsperiode skal en faglig rapport og forskingsresultater som kommer ut av denne langtidsstudien sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Det anmodes til dialog med reindriftna i forkant, da de bruker området hele barmarksesongen.

Om overvåkingen viser seg å fortsette etter tillatt tidsperiode, kan det søkes om forlengelse av dispensasjonen.

I landskapsvernområde forvaltes motorferdselen i utmark kun etter motorferdselloven, og ikke etter verneforskriften. En eventuell søknad om ønsket motorferdsel sendes derfor kun til Porsanger kommune. Det gjøres oppmerksom på at alle tiltakene i kartleggingen kan kreve tillatelse fra grunneier/rettighetshaver eller annet lovverk. Eventuelle tillatelser må søker selv sørge for og det forutsettes at slike tillatelser er gitt før tiltak iverksettes.

Hele landet skal kartlegges. Flater på 500x500 meter er tilfeldig generert fra SSB sitt rutenett over hele landet. Alle punkter skal registreres i Survey 123, men ved et tilfeldig utvalg av flater vil det være tilfeller der punkter havner i arealer hvor det ikke skal legges ned feltinnsats eller som er utilgjengelige. Her skal det gjennomføres en begrenset overvåking, som innebærer at man ikke utfører vegetasjonsundersøkelser, men det registreres hovedøkosystem, hovedtype og/eller kartleggingsenhet målestokk 1:5000 i NiN-kartleggingssystemet (Naturtyper i Norge). Det skal kartlegges 18 forskjellige ANO-punkter innenfor en flate på 250 km². Hver ANO-punkt er ca. 1x1 m i størrelse. Ramma blir vanligvis liggende på bakken mellom 10 - 30 minutt før den fjernes etter analysen, men ruta skal merkes med to korte og tynne metallrør (aluminiumsfarget, 10-15 cm langt, 1,5 cm i diameter) i to av hjørna. Dette gir totalt 36 metallrør innenfor ei ANO-flate. I tillegg til fastmerker, bruker de nøyaktig plassering, med svært nøyaktig GPS-utstyr. Metallrørene er likevel nyttige for å finne igjen eksakt posisjon og kunne plassere rutene helt riktig ved neste besøk. ANO-flatene skal undersøkes i 5-årige sykluser. Sluttår for prosjektet er foreløpig ikke bestemt av Miljødirektoratet.

Registreringer skjer etter NiN-kartleggingssystemet. Det skal kartlegges hovedøkosystem, naturtyper, karplanter, moser, torvmoser, lav, strø av dødt organisk materiale, bar jord/grus/sten/berg, vedplanter, busker, trær, død/skadet røssløyng, problemarter/fremmedarter, beitetrykk, spor etter ferdsel og motorferdsel, slitasje og erosjon, slåtteintensitet og annen aktuell bruksintensitet.

Det skal tas to jordprøver, fortrinnsvis med jordbor, en prøve fra O-sjiktet og en fra mineraljord. Jordprøvene skal analyseres for pH (vann), tørrstoff, volumvekt (bulk density), glødetap (LOI), kornfordeling, kationbyttekapasitet (CEC, BaCl₂-metoden), total N og C, nitrat (NO₃⁻) og ammonium (NH₄⁺) på kjemisk laboratorium.

Det innsamla datamaterialet skal brukast til å vurdere økologisk tilstand, og vil inngå som et styrka datagrunnlag for miljøforvaltninga.

Sállir natur AS søker med dette om dispensasjon til å sette ned fastmerker (36 metallrør) per flate som havner innenfor verneområder. I dette tilfellet havner det en flater innenfor Stabbursdalen landskapsvernområde, hvor bare en mindre andel av flaten er innenfor verneområdet. Dette arealet er omtrentlig beregnet til å utgjøre i overkant av 6 km². Eventuell merking vil skje i løpet av de neste fem åra, tidligst i 2021.

Bilde av analyserammer som blir brukt under ANO-undersøkelsen.

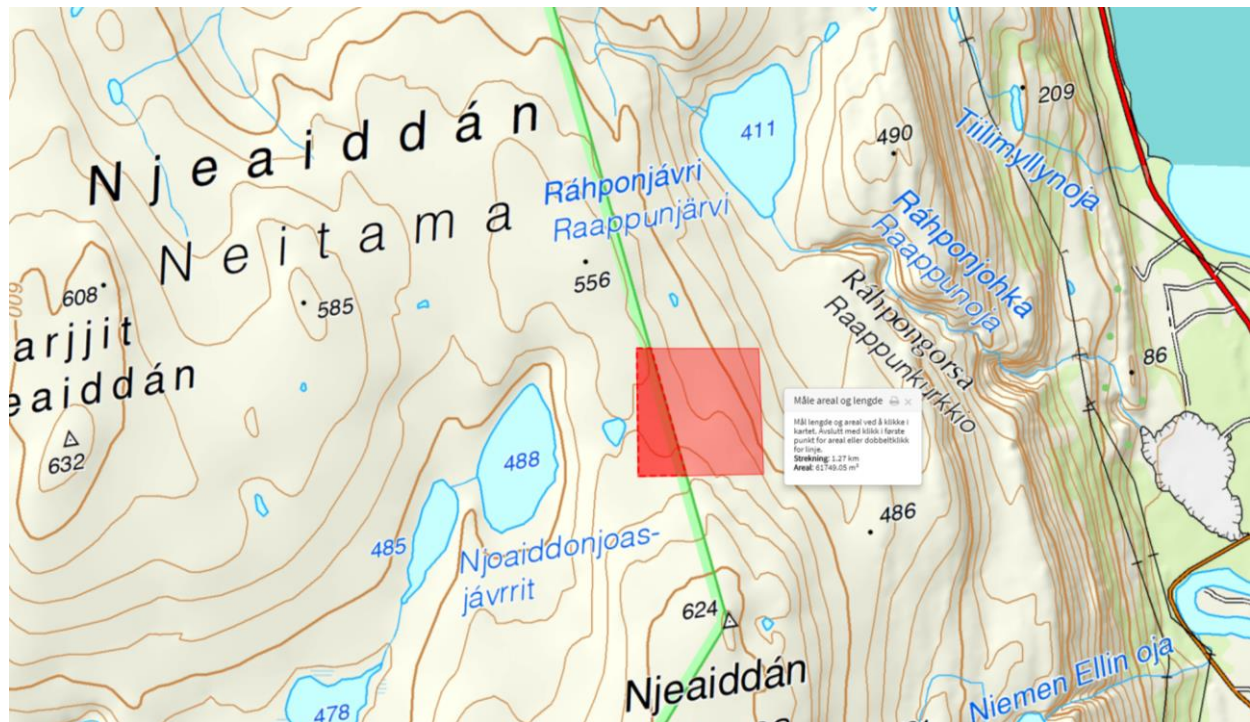

Eksempel på et av rørene som vil bli satt som fastmerke i jorda.

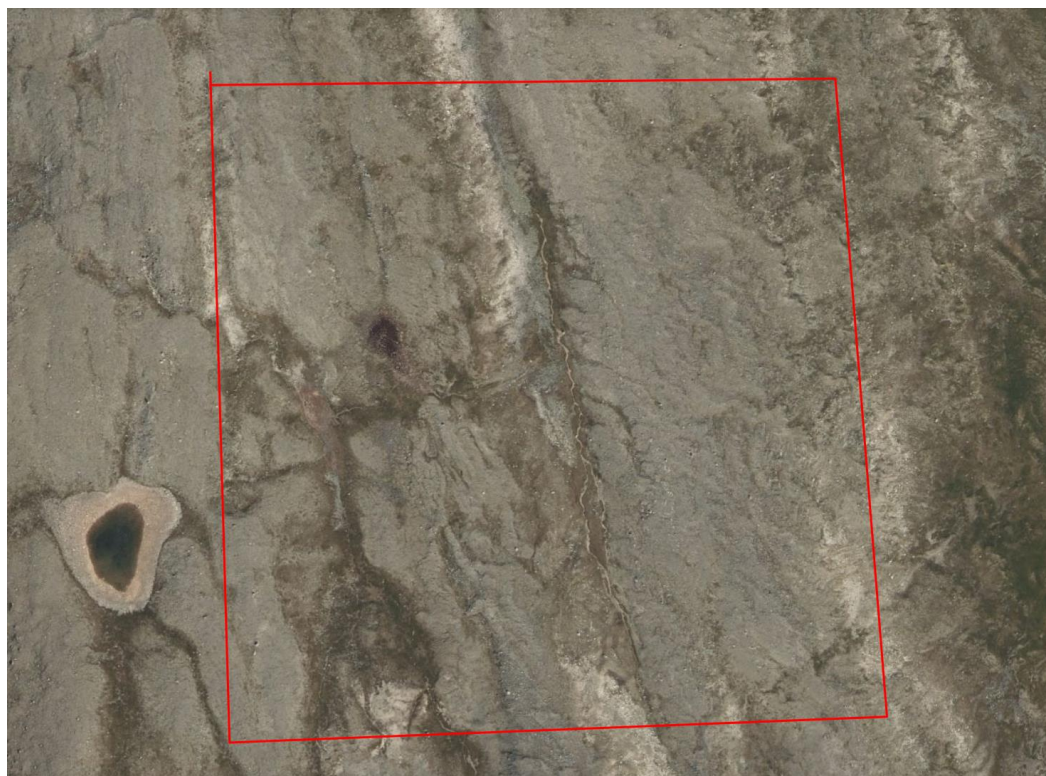

Eksempel på ANO- flate med 18 ANO-punkter.

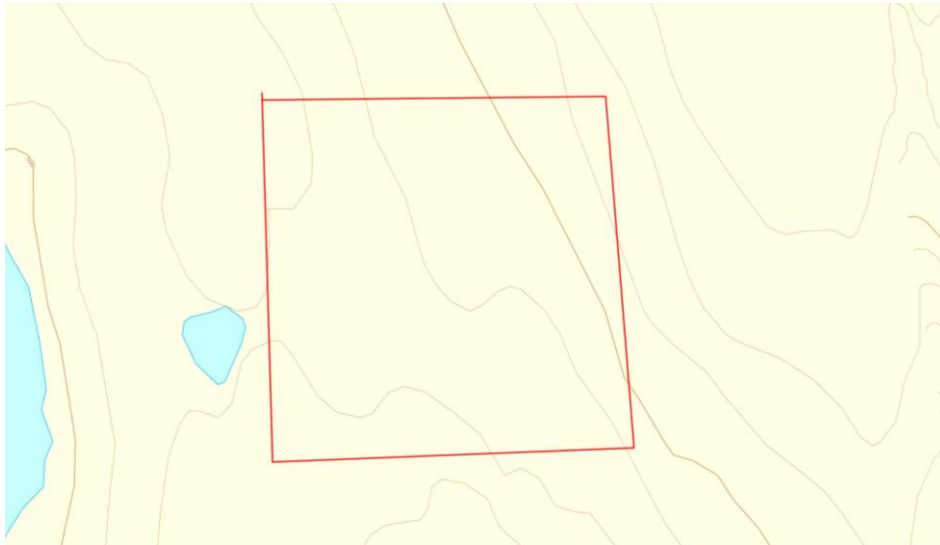
Forvalter har ikke hatt anledning til å befare området selv i sammenheng med saksbehandlingen. Forvalter har derfor tegnet omtrentlige oppmålinger av prøvefeltene i kart, i samsvar med tilsendte kart av prøvefelt i søknad, for å kunne vurdere prøvefeltene bedre, blant annet ved å se i flyfoto og topografisk kart:

Arealet innenfor landskapsvernområdet ved Njeaiddán (mørk rødt areal i kvadraten) er beregnet til å være i overkant av 6 km².

Flyfoto av arealet innenfor landskapsvernområdet ved Njeaiddán

Høydekurver av arealet innenfor landskapsvernområdet ved Njeaiddán.

Regelverk

Formålet med vernet av Stabbursdalen landskapsvernområde er å sikre et stort egenartet og vakkert naturlandskap og å sikre et område med verdens nordligste furuskog. Vernet skal beskytte betydelige kvartærgeologiske verdier som bidrar til områdets særpreg.

Ivaretagelsen av naturgrunnlaget er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området nyttes til reindrift, naturopplevelser og utøvelse av tradisjonell og enkel friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Landskapsvernområdet skal sammen med Stabbursdalen nasjonalpark bidra til å bevare et sammenhengende naturområde med dets mange kulturminner.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert, jf. nml. § 7 i loven. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Etter § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av naturmangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Vernebestemmelsene § 3 punkt 1 og 1.1 viser til at området skal vernes mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter. Det er forbud mot en rekke inngrep, deriblant vegbygging, oppføring, påbygging og ombygging av bygninger og anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og

boring, uttak og fjerning av stein, mineraler og fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper ol. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende. I vernebestemmelsens paragraf 3 punkt 1.2 og 1.3 er det opplistet hva bestemmelse 1.1 ikke er til hinder for eller hva som kan gis tillatelse til. Slik installering av metallrør i sammenheng med et kartleggings-/forskningsprosjekt faller ikke under disse bestemmelsene.

Denne saken må derfor behandles etter § 48 i naturmangfoldloven. Stabbursdalen nasjonalparkstyre kan etter nml. § 48 gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. I rundskriv fra Miljødirektoratet «Forvaltning av verneforskrifter», revidert januar 2014, redegjøres det for hvordan nml. § 48 i skal forstås. Her framgår det at bestemmelsen skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Det er i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser som er av stor betydning for søker som omfattes av bestemmelsen. Siktemålet er at verneforskriften ikke uthules gjennom omfattende dispensasjonspraksis.

I rundskrivet «Forvaltning av verneforskrifter» punkt 7.6 heter det at forvaltningsmyndigheten alltid skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Videre heter det at det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av fast anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Vurdering

Stabbursdalen landskapsvernområde vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Kulturminner kan også bidra til landskapets egenart. Enkelte landskapsvernområder har også freding av arter. I Stabbursdalen landskapsvernområde er særlig furuskogen vernet. Vernet av Stabbursdalen landskapsvernområde skal beskytte landskapet mot tiltak og trusler som kan virke ødeleggende og endre landskapets karakter, jf. nml. §§ 9 og 10. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt. Et viktig kriterium for å kunne innvilge en dispensasjon fra verneforskriften er som nevnt at tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det søkes om et prøvefelt, et ved Njeaiddán. Den flaten som er plukket ut for vegetasjonsanalyse og jordprøver i Stabbursdalen landskapsvernområde ligger i høyfjellet i en fjellskråning i et område av landskapsvernområde. Området er ikke tidligere NiN-kartlagt og det er derfor ikke registrert noen viktige naturtyper der flatene er planlagt satt opp. Kunnskapsgrunnlaget vurderes til å være tilstrekkelig i saken, slik at føre var prinsippet ikke kommer til anvendelse, jf. nml. § 9.

Forskningsaktivitet som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør derfor kanaliseres utenfor verneområder. Videre bør det gis dispensasjon til tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. Forvalters vurdering for denne kartleggingen er at den omsøkte aktiviteten er nødvendig å lokalisere til verneområdene, siden området er tilfeldig plukket ut gjennom et rutenettsystem som dekker hele landet. De fleste verneområdene er store områder og vil av geografiske årsaker havne inn i denne kartleggingen. Det vil være uheldig om verneområdene setter stopper for en helhetlig og skjematisk kartlegging som er planlagt gjort i hele landet. Kunnskap fra kartleggingen vil kunne ha stor verdi for forvaltningen i forhold til økt oversikt over økosystem og naturtype, samt eventuelle arter som blir funnet i området. Dette kan bidra til å øke kunnskapen om verneområdene og til å fremme verneverdiene, jf. nml. § 8. Tidsseriedata med gjentatte på registreringer av vegetasjonsstruktur er svært verdifull, da med perspektiv på flere ti-år. Man kan på den måte registrere endringer over tid. Denne kartleggingen vil bidra til å oppnå en mer fullstendig artsliste i området. Siden denne kartleggingen er en del av et nasjonalt overvåkningsprogram som blant annet vil kunne gi oss viktig informasjon om hvordan vi best kan forvalte våre verneområder, og siden det er snakk om små avgrensede inngrep som vurderes til å ikke ville komme i konflikt med verneverdiene i særlig stor grad, gir naturmangfoldloven § 48 første ledd rom for å gi dispensasjon fra verneforskriften til dette tiltaket. Fastmerking er nødvendig for å sikre at de registrerer eksakt de samme områdene fra år til år.

I Stabbursdalen landskapsvernområde er formålet først og fremst å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre landskapet med dets økosystemer, kulturelle og opplevelsesmessige verdi, jf. nml. § 9. Å sette ned små rør som seinere blir fjernet vil ikke ha vesentlig skade på landskapet. Påvirkningen som vil oppstå vil ikke sette store varige spor, og tiltaket vurderes derfor isolert sett til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig. Det forventes derfor ingen miljøforringelse ved forskningsprosjektet, hvor kostnadene kan bli krev dekket av søker, jf. nml. § 11. Den samlede belastning, jf. nml § 10 vurderes som liten. Forvalter anser det ikke som sannsynlig at mange andre søker om dispensasjon på tilsvarende grunnlag som Sállir, da dette er et nasjonalt kartleggingsprosjekt. De omsøkte tiltakene i sammenheng med feltarbeidet er små, og vil bli utført manuelt, så forvalter vurderer at dette er innenfor det som kan regnes som miljøforsvarlege teknikker, jf. nml § 12.

Størrelsen som ligger innenfor Stabbursdalen landskapsvernområde er en mindre andel av selve kartleggingsruten. Denne kartleggingen vil derfor ikke påvirke landskapsvernområdet av vesentlig grad med tanke på arealets størrelse.

Reinbeitedistrikt 16 har beitetid i landskapsvernområdet fra 1. april til 15. november, men starter gjerne vårflytting tidligere når det er dårlig beitetilgang på innlandet. Det anmodes om at Sállir natur og underleverandørene oppretter kontakt med reindriften i området igangsetting, for å gjøre reineiere oppmerksom på kartleggingsaktiviteten. I Stabbursdalen landskapsvernområde bør følgende siida kontaktes, med kontaktinformasjon: Njeaidan-siida v/ Per Inge Johansen: Tlf. 480 46 610

De fysiske tiltakene som fastmerker og prøvetakingene er beskjedne og vil ikke ha betydning for verneformålet i landskapsvernområde. Det legges også vekt på at tiltakene er ledd i et større forskningsprosjekt. Ut fra det aktuelle forskningsprosjektets klare nytteverdi for forvaltninga finner nasjonalparkforvalteren at omsøkte aktivitet bør kunne tillates.

RS 6/2020 Arbeid med forvaltningsplanen

Etter dialogsmøter med Miljødirektoratet arbeides det videre med forvaltningsplanen. En plan for videre framgang med dokumentet avklares under møtet.